

OKULUMUZA İSMİNİ VEREN CEVAT PAŞA'NIN (İSMAİL CEVAT ÇOBANLI)' HAYATI

Aslen Malatya'nın Arapgir ilçesindedir. Babası Genelkurmay Başkanlığı'na kadar yükselmiş bir asker olan Müşir Şakir Paşa'dır. Öğrenimini 1888-1891 Harp Okulu'na devam etti. Harp okulu bitiminde teğmen, üsteğmen rütbelerine sahip oldu. 1892-1894'te Harp Akademisi'ni birincilikle kurmay yüzbaşı olarak bitirdi. 1894-1900 yılları arası Padişah Yaveri sıfatıyla Maiyeti Şeriye Erkanı Harbiyesi (Saray Kurmay Kurulu)'unda görev aldı. Bu sırada depremden zarar gören askeri binaları onarımında hizmet etti. 26 Ağustos 1895'te Orleans'ta yapılan Fransız Ordusu Manevraları'nda bulunmak üzere Paris'e gitti. Burada dört yıl kaldıktan sonra 7 Şubat 1899'da Babası Şakir Paşa'nın refakatinde görevle Bulgaristan'a ve sonra aynı yıl Lahey'de toplanan Silahların Yasaklanması-Silahsızlanma Konferansı'na gönderildi. 1905'te Edirne'nin tahkimi için Tophane-i Amire'de teşkil eden kurumda görev aldı. 1907'de ise yeni örgütlenmenin süratle uygulanması için dört ay 2. Ordu'da çalıştı. 1909-1910'da Harp Akademisi Komutanı oldu. Görevi gereği Temmuz 1910'da Alman Ordularının geçit resminde bulunmak üzere Almanya'ya gitti. Askeri yeteneği sayesinde devlet idaresi ve ordu yönetiminde hızla yükselen Cevat Bey Ocak 1911 ve 1912'de 1. Ordu Kurmay Başkanı oldu. Bu sıfatla Mayıs 1911'de İngiltere Kralının taç giyme töreninde padişah adına bulunan Yusuf İzzettin Efendi'nin eşliğinde Londra'ya gitti. Dönüşünde (Eylül 1912-1913) Şark Ordusu Kurmay Başkanı, Çatalca Ordusu Topçu Komutanlığı Kurmay Başkanı oldu. Şubat 1913-1914'te 9. Tümen Komutanı ve burada iki defa Osmanlı-Bulgar Sınır Komisyonu Başkanlığında bulundu. 1. Ferik (Orgeneral) rütbesine kadar yükseldi. Ancak 1908 devrimiyle yönetime gelenler, daha önce çok çabuk ilerleyenlerin rütbelerini 1909'da Tasfiye-i Rütup kanunuyla geri alınınca, O'nun da rütbesi kaymakamlığa (yarbay) indirildi.

Yeğeni Cevat Şakir Kabaağaçlı'dır.

Çanakkale Muharebelerindeki Faaliyetleri

Çanakkale Müstahkem Mevkii Komutanı Albay Cevat Bey

Cevat Bey 10 Ağustos 1914'te Çanakkale Boğazı Müstahkem Mevkii Komutanı oldu ve hayatının geri kalan kısmında kendisine şanlı şerefli bir askeri hayat sunacak olan görevine başlamış oldu. Bu görevi Mirliya Emin Paşadan aldı. Kurmay Albay olan Cevat Bey daha sonra tekrar 1.Ferik (Orgeneral) oldu. Zaten daha önceden de bu rütbeye yükselmişti. Ama 1909'da Tasfiye-i Rütüp kanunuyla rütbesi yarbaylığa indirilmişti. Çanakkale muharebelerinde Müstahkem Mevki Komutanı olan Cevat Bey boğazın kıyı savunmasında sorumluydu. Deniz savaşlarındaki yeri tartışmasız olan Cevat Bey 18 Mart Çanakkale Deniz Savaşındaki başarılarından dolayı **18 Mart Kahramanı ünvanını** aldı. Zaferin ertesi günü ise Albay olan Cevat Bey artık Cevat Paşa olmuştur.

Çanakkale Muharebeleri sonrası

Çanakkale'deki bu üstün başarılarından sonra 18 Mart Kahramanı unvanı alan Cevat Paşa 9 Ekim 1915'te 14. Kolordu Komutanı 1916'da 15. Kolordu Komutanı olarak Galiçya cephesinde bulundu. Dönemin Avusturya basınında çıkan bir anekdota göre Viyana sarayında, imparatorun basın dairesi genel müdürü Oskar Montiong, devletin özellikle Slav tebaası tarafından çok sevilen 18. yüzyılda yaşamış Ukraynalı kâhinMosij Wernyhora'nın kehanetini sık sık hatırlatıyordu. O tuhaf kehanette, Türk atını Dinyester'den suladığında Polonya ayağa kalkacaktır deniyordu. Cevat Paşa atını Dinyester'de suladı. Savaşın sonunda Polonya devleti doğdu. Bu anlamda onun ile bu kehanet ilişkilendirilmiştir.

Yıldırım Orduları Grubuna bağlı 8. Ordu komutanlığına atanarak Filistin cephesine gönderildi. Burada Yıldırım Grubu komutanı Mareşal Liman von Sanders, 7. Ordu komutanı Mustafa Kemal Paşa ve 4. Ordu komutanı Mersinli Cemal Paşa ile birlikte çalıştı. Ordusuyla Şeria nehrinin batısında, sahil kesiminde konuşlandırıldı. 29 Eylül 1918'de başlayan genel düşman taarruzunda ilk darbeyi yiyen ordusu kendisinden on misli güçlü olan İngiliz Orduları karşısında kendi cephe hattını tutamadı ve cepheyi yaran düşman süvarisi ikmal hatlarına kadar ilerleyerek ordunun geriyle bağlantısını kesti (Blitzkrieg). Yıldırım fırkaları ardı ardına çekilmeye başlarken Cevat Paşa ve kurmay heyetinin amacı Şeria nehri istikametindeki Bisan'a doğru doğu yönünde çekilmek oldu. Ordusuna bağlı unsurların tamamı imha yahut tutsak edilen Cevat Paşa yanındakilerle birlikte kendini Şeria nehrinin doğusuna atabildi. Kısa süre sonra cephede yapılacak işi kalmadığı gerekçesiyle Liman Paşa tarafından İstanbul'a yollandı. Burada önce Genelkurmay karargâhına çağrıldı. Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı sırada Genelkurmay Başkanlığı görevini Fevzi Paşa'nın vekili olarak yürütüyordu. Fevzi Paşa, İngiliz Ordusu'nun İstanbul'u işgal edeceği belli olunca, onları karşılamamak için 20 gün hastalık izni almıştı. Daha sonra Yunanlıların İzmir'e çıkmalarından hemen önce (14 Mayıs 1919) Fevzi Paşa, görevden alınmıştı.

I. Dünya Savaşı Kronolojisi

Cevat Paşa ve Mustafa Kemal Bey Tasvir-i Efkâr gazetesinin 29 Ekim 1915 tarihli sayısında

- ❖ 29 Kasım 1914'te Çanakkale Müstahkem Mevki Kumandanı oldu
- ❖ 19 Mart 1915'te Mirliya (Tuğgeneral) oldu
- ❖ 19 Ağustos 1917'de 14. Kolordu Komutanı
- ❖ 8 Kasım 1917'de 8. Kolordu Komutanı
- ❖ 24 Kasım 1917'de 2. Ordu Komutan Vekili
- ❖ 2 Aralık 1917'de 8. Ordu Komutanı
- ❖ 3 Kasım 1918'de Genel Karargah Başkanı
- ❖ 19 Aralık 1918 - 13 Ocak 1919'da Harbiye Nazırı
- ❖ 14 Mayıs 1919 - 2 Aralık 1919 Erkân-ı Harbiye-i Umumî Reisi (Genel Kurmay Başkanı)

Malta Sürgünü

İsmail Cevat Paşa. 145 Malta Sürgünü'nden biridir. 16 Mart 1920 tarihinde İstanbul'u işgal eden İngiliz kuvvetleri tarafından tutuklandı, Bekirağa Bölüğü'nde bir hafta alıkonulduktan sonra 22 Mart'ta bir savaş gemisiyle Malta'ya nakledildi. Kayıtlara '2773 no'lu sürgün' diye geçildi. 23 Ekim 1921'de imzalanan takas anlaşması ile 15 Ocak 1922'de yurda ger döndü ve hemen Ankara'ya geldi.

Cumhuriyet Dönemi

9 Şubat 1922'de Karargâhı Diyarbakır'da olan El-Cezire bölgesinin komutanlığına atandı. 21 Ekim 1922'te 3. Ordu Müfettişi oldu. 31 Ekim 1922'de bu görevinden istifa ederek Elaziz (Elazığ) Milletvekili oldu. Cevat Paşa, o sırada hem milletvekili olarak görev yapıyordu hem de Orgeneral rütbesinde bulunuyordu. 17 Kasım 1924'te hem ordudaki görevlerini sürdüren hem de Meclis'te bulunan yüksek rütbeli subaylara birini tercih etmeleri istendi. 25 Aralık 1924'te milletvekilliğinden istifa ederek Askeri Şura Üyeliği'ne atandı. Mısır Sorunu ve Irak Sınırı Sorunu sırasında Milletler Cemiyetine Mümessil olarak gönderildi. 1932'de Cenova Silahları Sınırlandırma Konferansı'na delege olarak gönderildi. 14 Eylül 1935'te Askeri Şura Üyeliği'nden yaş haddinden emekli oldu.

İstanbul, Kadıköy'deki evine çekildi. 13 Mart 1938'de 68 yaşında vefat etti. Erenköy Mezarlığı'nda toprağa verildi. Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanları ve Atatürk'ün silah arkadaşları için Atatürk Orman Çiftliği arazisinde oluşturulan Devlet Mezarlığı'na kemikleri nakledildi.

Katıldığı Savaşlar

- 1911-1912 Osmanlı-İtalyan Savaşı
- 1912-1913 Balkan Harbi
- Dünya Savaşı
- İstiklal Harbi
- Nişan, Madalya ve Takdirnameleri
- 1.Rütbeden Kılıçlı Mecidi Nişanı (1917) ve Gümüş Liyakat (1894)
- Altın Muharebe (1915) ve Altın Muharebe İmtiyaz (1915) Madalyaları
- Bulgar Liyakat (1898) ve 2. Rütbeden Sent Aleksandr Nişanı(1911)
- Alman Prusya Taç Nişanı (2. Rütbeden ve Kılıçlı, 1903, 1917)
- Alman Demir Salip Nişanı (1. ve 2. Rütbeden, 1915)
- Alman Kırmızı Kartal Nişanı (2. Rütbeden, 1916)
- Avusturya-Macaristan Demit Taç Nişanı (1. ve 2. Rütbeden, 1917)
- İstiklal Madalyası ve Takdirname (1923)